

গৌৰৱ

কালিৰাম মেধি

পাঠটো নিৰ্বাচন কৰাৰ উদ্দেশ্য :

‘গৌৰৱ’ প্ৰবন্ধটি কালিৰাম মেধিৰ এটি চিন্তা উদ্ৰেককাৰী প্ৰবন্ধ। প্ৰবন্ধটিত লেখকে মানুহৰ গৌৰৱৰ কাৰণ আৰু উৎপত্তি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰি বিভিন্ন উদাহৰণেৰে তাৰ বিশ্লেষণ দাঙি ধৰিছে। ব্যক্তিগত জীৱনত মেধি ডাঙৰীয়াই বহুত মানুহৰ সংগ লাভ কৰিছিল। সেই মানুহবোৰে কোন সময়ত কেনেদৰে গৌৰৱ কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ গৌৰৱৰ কাৰণ কি আছিল, তাক সূক্ষ্মভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰি আলোচনা কৰিছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নৈতিক চৰিত্ৰ গঠনত সহায়ক হ’ব পাৰে বুলি বিবেচনা কৰি পাঠটো নিৰ্বাচন কৰা হৈছে।

লেখক পৰিচিতি :

হাজোৰ ওচৰৰ ৰামদিয়া গাঁৱত কালিৰাম মেধিৰ (১৮৭৮-১৯৫৪) জন্ম হয়। গুৱাহাটীত স্কুলীয়া শিক্ষা সমাপ্ত কৰি কলিকতাৰ টিটি কলেজ আৰু প্ৰেছিডেন্সী কলেজত অধ্যয়ন কৰে। পিছত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পদাৰ্থবিজ্ঞানত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। কলিকতাৰ পৰা ওভতি আহিয়েই তেওঁ উপ-প্ৰতি সমাহৰ্তা হিচাপে চাকৰিত যোগদান কৰে। মেধিৰ কৰ্মদক্ষতা আৰু নিষ্ঠাৰ বাবে শেষত ই. এল. চি. পদলৈ উন্নীত হয়। চৰকাৰী চাকৰিৰ দায়িত্বত থাকিও তেওঁ আজৰি সময়ত সাহিত্য চৰ্চাত মনোনিবেশ কৰিছিল। ‘আসাম বান্ধৱ’

আলোচনী আৰু কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিৰ ইংৰাজী মুখপত্ৰত কেইবাটাও প্ৰবন্ধ লিখিছিল। পদাৰ্থবিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ আছিল যদিও ভাষাবিদ আৰু ব্যাকৰণ প্ৰণেতা হিচাপেহে তেওঁ খ্যাতি লাভ কৰিছিল। মেধিৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ ডাঙৰ কীৰ্তি হৈছে তেওঁৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বৃহৎ আকাৰৰ ‘অসমীয়া ব্যাকৰণ আৰু ভাষাতত্ত্ব’। তেওঁৰ দ্বাৰা সম্পাদিত গ্ৰন্থসমূহ হৈছে ‘অংকালী’, ‘প্ৰহ্লাদ চৰিত’, ‘মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ বাণী’। ‘মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ বাণী’ গ্ৰন্থই মেধিদেৱক বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ এজন গৱেষক পণ্ডিতৰূপে পৰিচয় কৰালে। ইংৰাজীতো তেখেতে বহু প্ৰবন্ধ লিখিছিল। তেওঁ ১৯১৯ চনত অনুষ্ঠিত অসম সাহিত্য সভাৰ বৰপেটা অধিৱেশনৰ সভাপতি আছিল।

মূল পাঠ :

গৌৰৱ তুলনাৰ পৰা ওপজে। কোনো মানুহ কোনো কোনো অংশে আন এজনতকৈ হীন হ’লে দ্বিতীয়জনে প্ৰথমজনক মনে মনে অলপ ঘৃণা কৰে। দ্বিতীয়জনৰ সেইটোৱেই গৌৰৱৰ কাৰণ, মগনীয়াৰ খুদ-চাউলৰ মোনাও গৌৰৱৰ কাৰণ। বাণীৰ অলংকাৰ যেনে গৌৰৱৰ কাৰণ, বান্দীৰ বাঢ়নীটাৰো তেনে গৌৰৱৰ কাৰণ। সকলো মানুহে সকলো অৱস্থাতে গৌৰৱ কৰিবৰ কাৰণ বিচাৰি পায়।

গৌৰৱ তিনি ঠাইৰ পৰা উৎপন্ন হয়; সৌভাগ্য, শৰীৰ আৰু মন। সৌভাগ্যৰ পৰা জন্ম, ধন, আৰু মান আহে। নিধিৰাম বৰুৱাৰ পুতেক গৰুচোৰ হ’লেও ভূঞা-পোৱালি, ক’লামণি দাস বিদ্যাভূষণ হ’লেও সামান্য মানুহ। বৰুৱাৰ ঘৰৰ ল’ৰাই আগ মালা আৰু আগ ঠগি পোৱাৰ নিয়ম সামাজিক আইনত বন্ধা আছে। ক’লামণি হাজাৰ হওক সাধাৰণ মানুহৰ ল’ৰা, তেওঁ মালা আৰু ঠগি পাছে পাব। উপৰিপুৰুষসকলে এই নিয়ম কৰি থৈ গৈছে। ইয়াক উলংঘন কৰিব নোৱাৰি। উদাহৰণ লাগিলে মহাভাৰতৰ কৰ্ণক চোৱা। কৰ্ণৰ জন্ম পাণ্ডৱৰ নিচিনা নাছিল নে? তথাপি কৰ্ণক ঠাট্টা কৰিছিল। কিয়? ভাগ্য!

ইফালে তোমাৰ ধন থাকক, তুমি ধন ধাৰে দিব নালাগে, দান কৰিব নালাগে, সজ কামত খৰচ কৰিব নালাগে, একো কৰিব নালাগে, তোমাৰ ধনৰ গোন্ধেই সকলোকে তোমাৰ ওচৰত বিনীত, শিষ্টাচাৰী আৰু নম্ৰ কৰিব। তোমাৰ ল'ৰাই সংসাৰত উপজি কোনো কাম কৰিব নালাগে; বৰঞ্চ বেয়া কামত কেনেকৈ ধন ভাঙিব লাগে, সেই কথা কু-সংগীৰ পৰা জানি ল'ব পাৰে। তোমাৰ ল'ৰাই যিমান বেয়া কাম নকৰক তোমাৰ মানহানি নহয়। তোমাৰ টকা থাকে মানে বাহিৰৰ পৰা মান-সভ্ৰম আপোনা-আপুনি আহি তোমাক লগ ধৰিব। পৃথিৱীত এনে মানুহ নাই, যি ধনীক ভয়, মান আৰু ভক্তি নকৰে। আজিকালি ধনেই আলাউদ্দিনৰ বন্তি। কথাতে কয় বোলে,

ধনেই ধৰ্মৰ মূল,

ধন নহ'লে যায় জাতি-কুল।

তুমি ভক্তিৰ ঠাইত বিদ্ৰূপ মাথোন পাবা। বিশ্বামিত্ৰৰ অনেক দুখৰ কাৰণো জন্ম। এতেকে জন্ম, ধন আৰু মান গৌৰৱৰ কাৰণ। কিন্তু এইবিলাক আমাৰ নিজ আৰ্জিত ফল নহয়। তাতনো আমি গৌৰৱ কৰোঁ কিয়?

দ্বিতীয়বিধ গৌৰৱৰ ঠাই শৰীৰ। শৰীৰৰ তিনিটি গুণৰ পৰা গৌৰৱ উপজিব পাৰে। এই তিনিটি গুণ — ৰূপ, স্বাস্থ্য আৰু বল। ৰূপে জ্ঞানীক অজ্ঞানী কৰে, যুদ্ধ-বিগ্ৰহ সৃষ্টি কৰে। জগতৰ বুৰঞ্জী পৰিৱৰ্তন কৰে আৰু নিৰ্বলীক বলী কৰে। মহাদেৱৰ নিচিনা প্ৰধান যোগীকো ভগৱানৰ বিশ্ব-বিমোহন ৰূপে বলিয়া কৰিছিল। ৰাম-ৰাৱণৰ যুদ্ধ আৰু গ্ৰীক-ট্ৰজান যুদ্ধৰ কাৰণ ৰূপ। ডাণ্টেৰ 'ডিভাইন কমেডি' ৰূপৰ পৰাই ওলাইছে। ৰূপৰ কিবা আচৰিত চুম্বক শক্তি আছে। হিৰোৰ লাৰণ্য শক্তিৰ প্ৰভাৱত লিয়েণ্ডাৰে হেলিস্পট সাগৰ সাঁতুৰি সাঁতুৰি পাৰ হ'বলৈ ভয় নকৰিছিল। সাপ যেনেকৈ যোগীৰ মন্ত্ৰত মুগ্ধ হয়, মানুহো তেনেকৈ ৰূপত মুগ্ধ

হয়। এই ৰূপৰ বলতে বহুতে বহুত ঠাইত মান আৰু ভক্তি পায়। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ ৰূপ আৰু শান্ত মূৰ্তিয়ে তেওঁৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বীৰ পৰাও ভক্তি আৰু শ্ৰদ্ধা আকৰ্ষণ কৰিছিল। ৰূপৰ প্ৰভাৱতে মহম্মদক বধ কৰিবলৈ উদ্যত শত্ৰুৰ হাতৰ তৰোৱাল খহি পৰিছিল।

ৰূপ ঈশ্বৰদত্ত। কামদেৱ, এণ্ডিমিয়ান, তিলোত্তমা আৰু হেলেনৰ ৰূপ-মাধুৰী নিজৰ আৰ্জিত নহয়। কিন্তু সেইবুলিয়ে ৰূপৰ ওপৰত আমাৰ হাত নাই এনে নহয়। হৰমোহন ৰূপ পাব নোৱাৰিলেও নিজ চেষ্ঠাৰ বলত কুৎসিত আকাৰ কিছু পৰিমাণে কমাব পাৰি। জাপানীবিলাকে তেওঁলোকৰ গঢ় ককেচিয়ানবিলাকৰ নিচিনা কৰিবলৈ চেষ্ঠা কৰিব লাগিছে। কিঞ্চিৎ কৃতকাৰ্যও হৈছে। সৌন্দৰ্য বঢ়োৱাত স্বাস্থ্যই বৰ সহায় কৰে। স্বাস্থ্য ভালে থাকিলে আৰু তেজ পৰিষ্কাৰ থাকিলে মুখৰ গঢ় বেয়া হ'লেও মানুহ দেখিবলৈ কুশ্ৰী নহয়। কিন্তু ৰুগীয়া মানুহৰ মুখ কাৰ্তিক, নাৰ্চিছাছৰ নিচিনা সুন্দৰ হ'লেও দেখিবলৈ কুৎসিত আৰু ঘিণ লগা হয়। স্বাস্থ্যই বহুত সুখৰ মূল। ধন-জন, মান-সম্ৰম আৰু বিষয়-ঈশ্বৰ্য সকলো স্বাস্থ্যৰ তল। ৰুগীয়া মানুহ ৰঘুৰ দৰে ভাগ্যৱান আৰু প্ৰতাপী হ'লেও সুখী হ'ব নোৱাৰে। স্বাস্থ্যৰ অভাৱ বা ৰোগক একৰকম নৰক বুলিব পাৰি। যমপুৰীৰ নৰক আৰু পৃথিৱীৰ ৰোগ-যন্ত্ৰণা একে। বৰঞ্চ নৰিয়া নৰকতকৈও বেছি। কিয়নো, মৃত্যুৰ পিছত কি আহে আমি ভালকৈ নাজানো। কিন্তু ৰোগ হ'লে আমি কষ্ট পাওঁ, তাক আমি সকলোৱে জানো। এতেকে ৰূপ আৰু স্বাস্থ্য গৌৰৱৰ কাৰণ বুলিব পাৰি।

শৰীৰৰ আন এটি গৌৰৱৰ কাৰণ বল। ভীম আৰু হাৰ্কিউলিচৰ বল কোনে গৌৰৱৰ বিষয় নহয় বুলিব? বলে মানুহক সাহস, স্ফূৰ্তি আৰু আনন্দ দিয়ে। বল থাকিলে মানুহে আনৰ ওপৰত কেতিয়াবা প্ৰভুত্ব চলাব আৰু আনৰ পৰা ভয় আৰু ভক্তি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। বল ঈশ্বৰদত্ত হ'লেও তাক নিজে চেষ্ঠা কৰি বহুত পৰিমাণে বঢ়াব পাৰি। ছেণ্ডো আৰু প্ৰফেছাৰ ৰামমূৰ্তিৰ বল অনেকাংশ নিজ চেষ্ঠাৰ ফল।

কিন্তু এই দুবিধ গৌৰৱৰ ঠাই বাস্তৱিক গৌৰৱৰ বিষয় নহয়। তৃতীয়বিধেহে প্ৰকৃত গৌৰৱৰ কাৰণ। মানসিক বৃত্তিবিলাকৰ উৎকৰ্ষ সাধন নিজ চেষ্টাৰ ফল। তাৰ পৰা ওপজা গৌৰৱো অকৃত্ৰিম। এই গৌৰৱৰ কাৰণ স্বৰ্গীয় আৰু চিৰস্থায়ী। কুব্ৰৰ ধন মহাদেৱৰ ভিক্ষাৰ জোলোঙাতকৈ কোনে নীচ বুলি নাভাবে? দুৰ্যোধনৰ ঐশ্বৰ্য বিদুৰৰ খুদ-চাউলৰ ওচৰত অতি তুচ্ছ ভাবিয়েই ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণে পৰিত্যাগ কৰিছিল। বেদব্যাস জন্মাত নীচ হ'লেও মানসিক বলত অমৰ। সাবিত্ৰী-সীতাৰ পতি-প্ৰেম আৰু জোৱান ডাৰ্কৰ স্বদেশানুৰাগে তেওঁলোকক চিৰকাললৈ আদৰ্শস্থানীয় কৰি ৰাখিছে। কুশী ছক্ৰেটিছৰ জ্ঞান আৰু জলভৰত কালিদাসৰ কবিতাই তেওঁলোকক সংসাৰত সুন্দৰ কৰিছে।

বালিৰ বল এপাট শৰতে বিলোপ হৈছিল। ক্লিওপেট্ৰাৰ অতুল ৰূপৰাশি সাপৰ বিষত কুৎসিত আকাৰ ধাৰণ কৰিছিল। স্বাস্থ্য শৰীৰৰ সাম্যভাব মাথোন। মৃত্যু আৰু কালৰ হাতত সকলো লয় হয়। ধন-জন, ৰাজ্য-সম্পদো কালৰ হাতত লোপ পায়। নেপোলিয়ন বোনাপাৰ্টৰ ইমান জয়ৰ দশা কি হৈছিল? ধোঁৱাৰ দৰে সকলো কালত বিলীন হৈছিল আৰু শেষত তেওঁ ফ্ৰান্স দেশখন যেন আগতকৈ দুখীয়া, দুৰ্বল আৰু সৰু কৰি থৈ গৈছিল। হেনিভালৰ পৰাক্ৰমো সেইদৰে ক্ষয় হৈছিল। স্বৰ্ণপুৰী লংকাৰ দৰে ট্ৰয় নগৰৰ সম্পত্তি খণ্ডেখণ্ডে জুইত ছাই হৈছিল। তেস্তে গৌৰৱ কিহৰ? দিল্লীৰ সম্ৰাট যেনেকৈ উপজিছিল আৰু মৰিছিল, তেওঁৰ দাসো ঠিক তেনেকৈ উপজিছিল আৰু মৰিছিল। এজনৰ যেনে দুখ, তাপ আৰু ৰোগ আনৰো তেনে। তেস্তে গৌৰৱ কিয়? গৌৰৱৰ কাৰণ কি?

প্ৰকৃত গৌৰৱৰ কাৰণ জ্ঞান, আত্মসংযম আৰু আত্মদানৰ পৰা ওলায়। এই গুণবিলাকে মানুহক অমৰ কৰে। ছক্ৰেটিছৰ জ্ঞান, হৰিশ্চন্দ্ৰৰ ন্যায়, প্ৰহ্লাদৰ আত্মসংযম আৰু জয়মতীৰ আত্মদান ইতিহাসৰো গৌৰৱৰ

বিষয়। ছেৰুপীয়েৰ, কবীৰ, মাধৱদেৱ আদি মহাপুৰুষৰ পূৰ্ণাংগ জীৱনী পোৱা নাযায়। তথাপি তেওঁলোকৰ জীৱনী যিমান জানো, বিস্তৃত জীৱনী থকা মহা মহা সত্ৰাটৰো সিমান নাজানো।

বাতৰি কাকতত বহুত ধনী, মানী আৰু ডাঙৰ মানুহৰ কথা পঢ়িবলৈ পাওঁ। দুখীয়া, কবি, দাৰ্শনিক, পণ্ডিত, স্বার্থত্যাগী আৰু পৰোপকাৰী মানুহৰ কথা শুনিবলৈ নাপাওঁ। কিন্তু শেষত কাৰ নাম ওলাব? ডাঙৰৰ নে দুখীয়াৰ? গৌতম বুদ্ধ দিন-ভিখাৰী আৰু শুদ্ধোধন ৰজা আছিল। এতিয়া যদি কোনোবাই শুদ্ধোধনৰ নাম জানে, তেন্তে সি কেৱল বুদ্ধদেৱৰ যত্ন। শুদ্ধোধন বুদ্ধৰ বাপেক নোহোৱা হ'লে আজিকালি কেইজন মানুহে শুদ্ধোধনৰ নাম জানিলে হয়?

কেতিয়াবা নাম নোহোৱা অৱস্থাও গৌৰৱৰ বিষয় হৈ পৰে। হোমাৰৰ জন্মস্থান অনিশ্চিত। এই নিমিত্তে স্মাৰ্ণা, ৰোডছ ক'ল, ক'ন, ছেলামিছ কাইয়'ছ আৰ্গছ আৰু এথেল দেশৰ মানুহে হোমাৰ তেওঁলোকৰ ঠাইত জন্মিছিল বুলি গৌৰৱ কৰে। এইদৰে অনন্ত কন্দলি আৰু ডাকক লৈ বঙালী-অসমীয়াই আৰু বিদ্যাপতিক লৈ মৈথিলী আৰু বঙালীয়ে টনাটনি লগাইছে, এনেকি অসমৰ ভিতৰতে ভিন্ ভিন্ জিলাৰ মানুহে মাধৱ কন্দলি, মাধৱদেৱ, অনন্ত কন্দলি আদি মহাত্মাসকলক ভিন্ ভিন্ ঠাইত পেলাইছে। আকৌ সাধাৰণ মানুহবিলাকেও তেওঁলোকৰ নিজ জাতৰ বা একে ব্যৱসায়ৰ কোনো মানুহক বিখ্যাত হোৱা দেখিলে তেওঁৰ নাম কৈ সেই জাতৰ গৌৰৱ কৰে। তেওঁলোকৰ ভিতৰৰ এজন যদি ডাঙৰ হ'ব পাৰে তেন্তে তেওঁলোকে নোৱৰাৰ কাৰণ কি?

দেশ বিজয় কৰা বীৰসকলক আমি গৌৰৱৰ পাত্ৰ বুলি ভাবোঁ। কিন্তু বিজেতাই প্ৰথম দিন দেশ জয় কৰে, দ্বিতীয় দিন ৰাখে, তৃতীয় দিন বিজিত দেশ তেওঁৰ হাতৰ পৰা যায়। বিজেতাই মানুহকে পৰাস্ত কৰে, মানুহৰ মনক পৰাস্ত কৰিব নোৱাৰে। জুলিয়াছ ছিজাৰে বাস্তৱিকতে দেশ জয় কৰা নাছিল, কিন্তু ভাৰ্জিলে কৰিছিল। আলেকজেণ্ডাৰে দেশ

লৈছিল হয়; কিন্তু প্লেটোৱেহে মানুহৰ মন জয় কৰিছিল। ইউৰোপত এতিয়া কাৰ জয়-পতাকা উৰিছে? নোপোলিয়ন বোনাপাৰ্টৰ নে মাৰ্টিন লুথাৰৰ? আকবৰৰ ৰাজ্য কেতিয়াবাই চাৰখাৰ হ'ল, কিন্তু গৌতম বুদ্ধৰ হোৱা নাই। চ্যুকাফাৰ ৰাজ্য আৰু নৰনাৰায়ণৰ ৰাজ্য কালে ধ্বংস কৰিলে হয়, কিন্তু শংকৰদেৱৰ ৰাজ্য ধ্বংস কৰিব পৰা নাই। তেওঁৰ ৰাজ্য টুটক ছাৰি বাঢ়িছেহে। নিউটন, ডাৰউইন আদি পণ্ডিতে তেওঁলোকৰ নিজ ভাব আনৰ মনত সুমুৱাই দি তেওঁলোকৰ নিচিনা সকলোকে চিন্তা কৰিবলৈ দিছে কেনেকৈ? আমাৰ মন জয় কৰি। তেন্তে, গৌৰৱ কাৰ?

কঠিন শব্দৰ অৰ্থ :

বিদ্যাভূষণ	—	বিদ্যাৰ অলংকাৰ।
উপৰিপুৰুষ	—	পূৰ্বপুৰুষ
বিনীত	—	নম্ৰ, ভদ্ৰ, অহংকাৰহীন।
বন্তি	—	চাকি
বিদ্ৰূপ	—	ইতিকিং, উপহাস।
বিমোহন	—	মোহিত কৰা কাৰ্য, মনোমুগ্ধকৰ।
ঈশ্বৰদত্ত	—	ঈশ্বৰৰ দান।
কুশ্ৰী	—	দেখিবলৈ বেয়া, কুৎসিত।
যমপুৰীৰ নৰক	—	পুৰাণৰ বৰ্ণনা অনুসৰি যম ৰজাৰ ৰাজ্যত পাপীৰ দণ্ডৰ ঠাই।

চমুটোকা :

আলাউদ্দিন : আৰব্য উপাখ্যান বা সাধুকথাৰ আলাউদ্দিন নামৰ এটি চৰিত্ৰ। তেওঁৰ এটি আচৰিত ধৰণৰ চাকি আছিল। সেই চাকিত যি বিচৰা যায় তাকেই পোৱা গৈছিল।

ৰাম-ৰাৱণৰ যুদ্ধ : ৰূপৱতী হোৱা কাৰণেই সীতাক ৰাৱণে হৰি
নিছিল। তাৰ ফলতেই ৰাম-ৰাৱণৰ যুদ্ধ হৈছিল।

গ্ৰীক-ট্ৰজান যুদ্ধ : বিশ্বসুন্দৰী হেলেনৰ কাৰণেই গ্ৰীক আৰু
ট্ৰজানসকলৰ যুদ্ধ হৈছিল, যাৰ ফলত ট্ৰয় নগৰ
ধ্বংস হৈছিল।

ডাণ্টে : (১২৬৫-১৩১১) ইটালিৰ বিশ্ববিখ্যাত কবি।
তেওঁ ৰূপহী প্ৰেমিকা বিয়েট্ৰিছক উপলক্ষ কৰি
'ডিভাইন কমেডি' নামৰ বিখ্যাত এখন কাব্যগ্ৰন্থ
লিখিছিল।

কামদেৱ : প্ৰাচীন ভাৰতৰ গ্ৰন্থত বৰ্ণিত প্ৰেমৰ দেৱতা।
এওঁক অতি ৰূপৱান বুলি কোৱা হয়।

অণ্ডিমিয়ান : এজন ভেৰা ৰখীয়া ৰূপহ ডেকা। তেওঁক সদায়
পাবৰ কাৰণে চন্দ্ৰদেৱীয়ে পৰ্বতৰ নামনিত
চিৰকাল শুৱাই থৈছিল।

হিৰো : এগৰাকী অপূৰ্ব সুন্দৰী, যাক পাবলৈ লিয়েণ্ডাৰে
সাঁতুৰি সাগৰ পাৰ হৈছিল।

তিলোত্তমা : পুৰাণত বৰ্ণিত এজনী সুন্দৰী নাৰী। এওঁক লাভ
কৰাৰ উদ্দেশ্যে সুন্দ আৰু উপসুন্দ নামে দুটা
দৈত্যই (ভায়েক-ককায়েক) পৰস্পৰ যুদ্ধ কৰি
মৃত্যুবৰণ কৰিছিল।

হাৰ্কিউলিছ : গ্ৰীক পুৰাণত বৰ্ণিত মহাবলী বীৰ। এওঁ ১২ টা
অসাধৰণ কাম কৰে।

ছেণ্ডো আৰু

প্ৰফেছাৰ ৰামমূৰ্তি : দুজন বিখ্যাত ব্যায়ামবীৰ।

ক্লিওপেট্ৰা : প্ৰাচীন ইজিপ্তৰ এগৰাকী সুন্দৰী, সম্ৰাজ্ঞী।

- নেপোলিয়ন : নেপোলিয়ন বোনাপাৰ্ট ফ্ৰান্সৰ এজন বীৰ। এওঁৰ ১৭৬৯ চনত কৰ্ছিকা দ্বীপত জন্ম। তেওঁ পৰাক্ৰমেৰে সমগ্ৰ ইউৰোপ কঁপাই তুলিছিল। ১৮২১ চনত চেণ্টহেলিনা দ্বীপত মৃত্যু হয়।
- ছক্ৰেটিছ : গ্ৰীচ দেশৰ বিশ্ববিখ্যাত দাৰ্শনিক।
- জলভৰত : 'জড়-ভৰত' শব্দৰ পৰা ওলোৱা। মূৰ্খ অৰ্থত ব্যৱহৃত হৈছে।
- জয়মতী : আহোম ৰজা গদাধৰ সিংহৰ পত্নী। এওঁ স্বামীৰ জীৱন ৰক্ষাৰ্থে নিজৰ জীৱন আত্মত্যাগ দিছিল।
- হোমাৰ : গ্ৰীচ দেশৰ কবি। 'ইলিয়াড' আৰু 'ওডিছী' নামৰ দুখন মহাকাব্যৰ ৰচক।
- অনন্ত কন্দলি : শংকৰদেৱৰ সমসাময়িক অসমীয়া বৈষ্ণৱ কবি।
- ডাক : ডাকৰ বচন অসম, বংগদেশ আদিত প্ৰচলিত আছে কাৰণে দুয়োখন ৰাজ্যৰ মানুহে নিজৰ ৰাজ্যত ডাক নামৰ এজন বিজ্ঞ লোক ওপজা বুলি দাবী কৰে। কিন্তু কিছুমান পণ্ডিতৰ মতে ডাক বুলি কোনো লোক নাছিল, 'ডাক' হৈছে জনসাধাৰণৰ প্ৰাক্ত বচন।
- বিদ্যাপতি : ত্ৰয়োদশ শতিকাৰ এজন উত্তৰ ভাৰতৰ বিখ্যাত বৈষ্ণৱ কবি। এওঁ মৈথিলী ভাষাত ৰাধা-কৃষ্ণ সম্বন্ধীয় ভালেমান গীত লিখে।
- জুলিয়াছ ছিজাৰ : ৰোম দেশৰ বিশ্ববিখ্যাত বীৰ। জন্ম খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ৮১ চনত। তেওঁ স্পেইন, ইংলণ্ডকে ধৰি ইউৰোপৰ ভালেমান দেশ জয় কৰিছিল। বন্ধু ব্ৰুটাছৰ হাতত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।

- ভাৰ্জিল : এওঁ 'ইনীদ' নামৰ মহাকাব্যৰ ৰচয়িতা। জন্ম খ্ৰীঃ পূঃ ৭০ আৰু মৃত্যু খ্ৰীঃ পূঃ ১৯।
- প্লেটো : গ্ৰীক দাৰ্শনিক। এওঁ 'ৰিপাব্লিক' নামে এখন বিখ্যাত গ্ৰন্থ লিখে।
- চ্যুকাফা : প্ৰথম আহোম স্বৰ্গদেউ। এওঁ ১২২৯ চনত আহোম ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
- নৰনাৰায়ণ : কোচ ৰজা নৰনাৰায়ণ বিদ্যোৎসাহী আছিল। এওঁৰ ৰাজসভা শংকৰদেৱ, ৰামসৰস্বতী আদি কবি-পণ্ডিতসকলে নৱৰত্নৰ দৰে গুৰনি কৰিছিল।
- নিউটন : ইংলণ্ডৰ বিখ্যাত বিজ্ঞানী, মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ আৱিষ্কাৰক।
- ডাৰউইন : ইংলণ্ডৰ বিখ্যাত বিজ্ঞানী (১৮০৯-১৮৮২)। এওঁ জীৱবিজ্ঞান সম্পৰ্কে বিভিন্ন তথ্য মানৱ সমাজক দি গৈছে। 'জীৱৰ ক্ৰম-বিকাশৰ তত্ত্ব'ৰ এওঁ মূল বিজ্ঞানী।

আৰ্হি প্ৰশ্ন

(ক) অতি চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ১)

- ১। কালিৰাম মেধিৰ অসমীয়া ব্যাকৰণ আৰু ভাষা সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থখনৰ নাম লিখা।
- ২। 'ডিভাইন কমেডি' কাৰ ৰচনা?
- ৩। নেপোলিয়ন বোনাপাৰ্ট কোন দেশৰ বীৰ আছিল?

- ৪। মৈথিলী আৰু বঙালীয়ে কোনগৰাকী পণ্ডিতক লৈ 'টনাটনি' কৰে?
- ৫। জাপানীবিলাকে নিজৰ দেহৰ গঢ় কাৰ নিচিনা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে?

(খ) চমু প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ২ অথবা ৩)

- ১। সৌভাগ্যৰপৰা গৌৰৱ কেনেকৈ ওপজে?
- ২। ৰূপৰ বলত পোৱা মান আৰু ভক্তি স্থায়ী হয়নে? বুজাই লিখা।
- ৩। বিশ্বামিত্ৰৰ দুখৰ কাৰণ কি আছিল বুলি পাঠটোত কোৱা হৈছে?
- ৪। শুদ্ধোধনৰ নাম মানুহে কিয় জানে?
- ৫। দেশ জয় কৰা বীৰসকলে প্ৰকৃততে দেশ ৰাখিব পাৰেনে?

(গ) দীঘল প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ মূল্যাংক— ৪ অথবা ৫)

- ১। “ধনেই ধৰ্মৰ মূল, ধন নহ'লে যায় জাতি কুল”— কথাষাৰ বুজাই লিখা।
- ২। ‘গৌৰৱ’ প্ৰবন্ধটোত প্ৰকৃত গৌৰৱৰ কাৰণ কি বুলি কোৱা হৈছে?
- ৩। প্ৰসংগ সংগতি দৰ্শাই ব্যাখ্যা কৰা — “বিজেতাই মানুহকহে পৰাস্ত কৰে, মানুহৰ মনক পৰাস্ত কৰিব নোৱাৰে।”
- ৪। জন্মগতভাৱে লাভ কৰা ধন আৰু মান স্থায়ী হয়নে? বুজাই লিখা।
- ৫। প্ৰসংগ-সংগতি দৰ্শাই ব্যাখ্যা কৰা—
“ৰূপৰ কিবা আচৰিত চুম্বক শক্তি আছে।”

পাঠবোধ :

প্ৰবন্ধ লেখক কালিৰাম মেধিয়ে 'গৌৰৱ' প্ৰবন্ধটিৰ মাজেৰে গৌৰৱ ক'ৰ পৰা জন্মে, কেনে ধৰণৰ গৌৰৱে মানুহৰ জীৱন প্ৰভাৱিত কৰে তাৰ এটি আলোচনা দাঙি ধৰিছে।

সৌভাগ্য, শৰীৰ আৰু মন— এই তিনি ঠাইৰ পৰা গৌৰৱ ওপজে। সৌভাগ্যৰ বাবে উচ্চবংশৰ মৰ্যাদা, ধন-সম্পত্তি আৰু মান-মৰ্যাদা লাভ কৰে। এজন ধনী ব্যক্তি বা উচ্চবংশৰ লোকক বৰ্তমান সমাজত এক শ্ৰেণীৰ লোকে যথেষ্ট মান-সন্মান কৰে; সকলোৰে বাবে তেওঁ পূজনীয় নহয়।

ৰূপ, স্বাস্থ্য আৰু বল এই তিনিটা শাৰীৰিক গুণৰ লোকেও গৌৰৱ কৰিব পাৰে। কিন্তু ৰূপ, স্বাস্থ্য বা বলেৰে কঢ়িয়াই অনা গৌৰৱ চিৰস্থায়ী নহয়। কাৰণ শৰীৰৰ পতনৰ লগে লগে ৰূপ, স্বাস্থ্য আৰু বলৰো পতন ঘটে। মনহে প্ৰকৃততে গৌৰৱৰ বিষয়। মনৰ পৰা ওপজা গৌৰৱ অকৃত্ৰিম, যাৰ বাবে ই স্থায়ী আৰু স্বৰ্গীয়।

প্ৰকৃত গৌৰৱৰ কাৰণ জ্ঞান, আত্মসংযম আৰু আত্মদানৰ পৰা ওলায়। ছক্ৰেটিছৰ জ্ঞান, হৰিশ্চন্দ্ৰৰ ন্যায়, প্ৰহ্লাদৰ আত্মসংযম আৰু জয়মতীৰ আত্মদানৰ ইতিহাসো গৌৰৱৰ বিষয়। প্ৰজাই ৰাজ্যৰ সম্ৰাট বা ৰজাক যিমান ভালদৰে জানে, তাতকৈ বেছি ভালদৰে জানে একোজন মহাপুৰুষৰ জীৱনী।

গতিকে দেখা যায় যে সৌভাগ্য, শৰীৰ আৰু মনৰ ভিতৰত মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ ক্ষেত্ৰতহে গৌৰৱ কৰিব পাৰি। সৌভাগ্য বা শৰীৰ গৌৰৱৰ কাৰণ হ'ব নোৱাৰে।

ওপৰঞ্চি তথ্য :

কালিৰাম মেধিৰ 'গৌৰৱ'ৰ দৰে প্ৰবন্ধক সাধাৰণভাৱে জীৱনমুখী প্ৰবন্ধ বুলি কোৱা হয়। এনে প্ৰবন্ধই মানুহৰ জীৱন সম্পৰ্কে নতুনকৈ

ভাবিবলৈ অৱকাশ দিয়ে। অসমীয়া ভাষাত সত্যনাথ বৰা, কালিৰাম মেধি আদি লেখকে এনে প্ৰবন্ধৰ ভঁৰাল চহকী কৰি থৈ গৈছে।

শিক্ষকৰ প্ৰতি :

- ১। “ধনেই ধৰ্মৰ মূল,
ধন নহ’লে যায় জাতি-কুল”— কথাখিনিৰ সপক্ষে-বিপক্ষে
যুক্তি দি বুজাব।
- ২। ভাব সম্প্ৰসাৰণ কৰি বুজাব :
  - (ক) “মা কুৰু ধন, জন যৌৱন গৰ্বম্।”
  - (খ) “যি দেশৰ জাতীয় জীৱন যিমান সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ সেই
দেশৰ সাহিত্যও সিমান সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ।” (লক্ষ্মীনাথ
বেজবৰুৱা)